

Sisteme Încorporate (Embedded Systems)

Cursul 1
Intro

The Two States of An Embedded Engineer

I AM GOD

**I HAVE NO IDEA
WHAT I'M DOING**

We have designed our civilization based on science and technology and at the same time arranged things so that almost no one understands anything at all about science and technology.

Carl Sagan, 1995

Ce au în comun o mașină de spălat și un Boeing 747?

Amândouă sunt sisteme încorporate.

- Definiție
 - Un sistem de calcul încorporat în dispozitivele electronice.
- Sistemul implementează o anumită funcționalitate
 - Este o combinație de hardware și software proiectată să îndeplinească o funcție anume.

Vedere de ansamblu

- Sisteme de calcul încorporate
 - Greu de definit. Aproape toate sistemele diferite de un calculator desktop/laptop obișnuit
 - Miliarde de unități produse anual vs. milioane de unități pentru sistemele desktop
 - În jur de 50 sisteme într-o locuință sau într-un automobil obișnuit
 - Preț semnificativ mai mic decât al unui sistem desktop
 - Putere de calcul redusă (nu în toate cazurile)

Exemple Obișnuite

Mai multe exemple

- Sisteme de procesare semnal
 - radar, sonar, real-time video, playere MP3/CD/DVD/Blu-Ray, echipament medical
- Sisteme critice
 - avionică, echipamente de control al navelor spațiale, controlul reactoarelor nucleare
- Sisteme de control distribuit
 - routere și switch-uri de rețea, sisteme de transport în masă
- Sisteme “mici”
 - telefoane celulare, electrocasnice, jucării, carduri, playere audio, tablete, camere digitale, senzori, ceasuri digitale (smart sau non-smart), receptoare GPS

Apollo Guidance Computer

20 Iulie 1969 – Primul Computer care a ajuns pe Lună

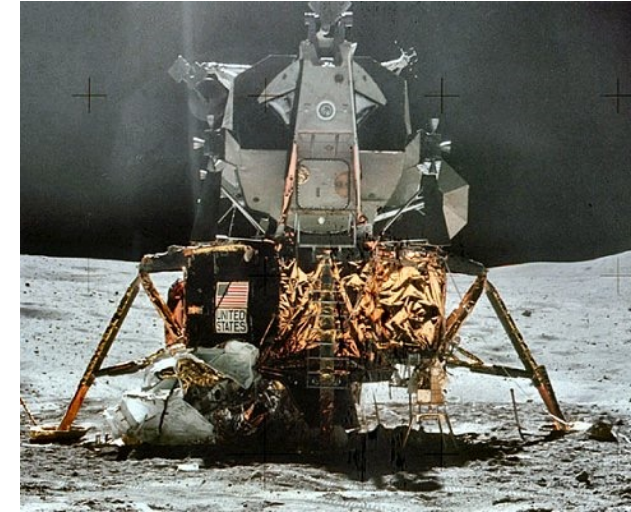
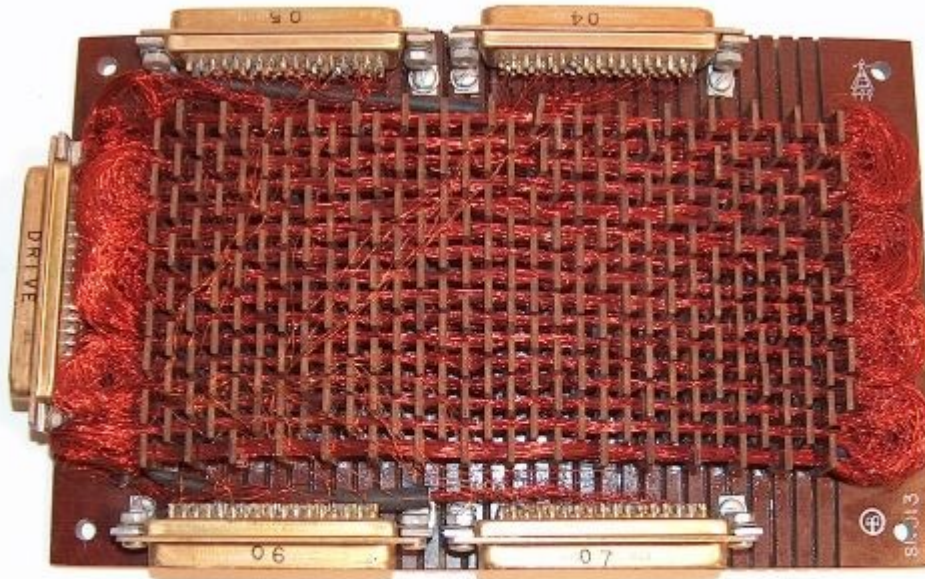
Specificații:

Frecvența de ceas: 1,024 MHz

Memorie RAM: 8KB memorie cu miez de ferită

Memorie program: 64KB ROM Core Rope

Primul sistem de calcul care a folosit circuite integrate

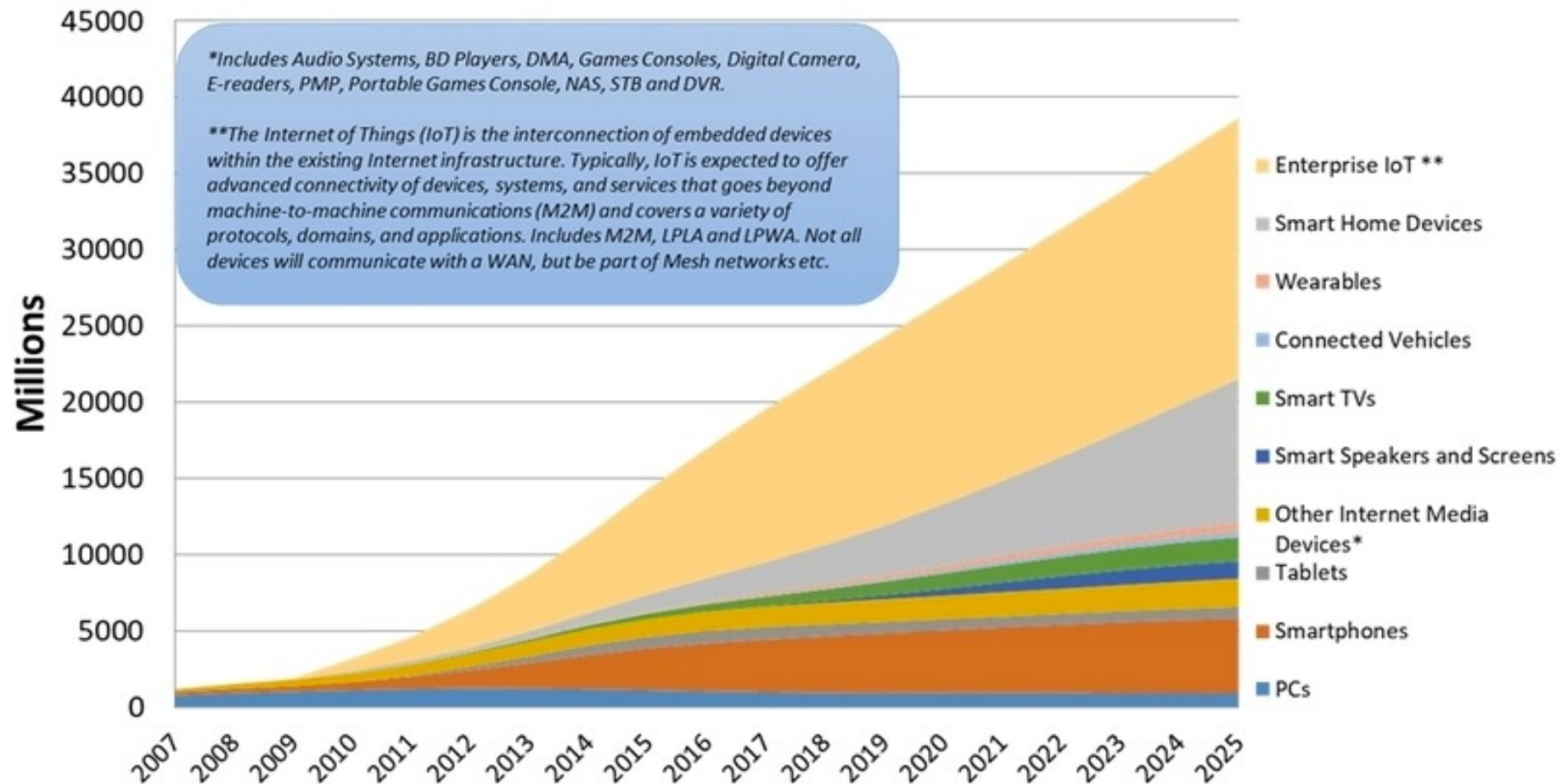
- Are o singură funcție
 - Execută un singur program, repetat
- Supus la constrângeri
 - Cost redus, consum mic de electricitate, dimensiuni, viteză de execuție, etc.
- Reacționează la evenimentele de timp real
 - Reacționează la schimbările din mediul înconjurător
 - Trebuie să obțină rezultate în timp real cu un minim de întârzieri

De ce ne pasă? Câteva cifre de piață

- Echipamentele embedded înlocuiesc PC-urile
 - Au diferite forme și funcții specializate față de multifuncționalitatea unui PC.
 - Anul 2002: mai mult de 50% din dispozitivele de acces la Internet NU sunt PC-uri.
 - În 1997, 96% din dispozitivele de acces la Internet erau PC-uri
 - 2023 – aprox. 35 miliarde de echipamente embedded legate la Internet
- Sistemele tradiționale depind din ce în ce mai mult de sisteme de calcul
 - Automobilele moderne conțin aproape 100 de procesoare care rulează software complex
 - Reglarea combustiei, controlul noxelor emise, sistem anti-derapare, monitorizarea consumului, transmisia automată, gestionarea afișajului de bord etc.
 - <http://www.howstuffworks.com/car-computer.htm>

Global install base

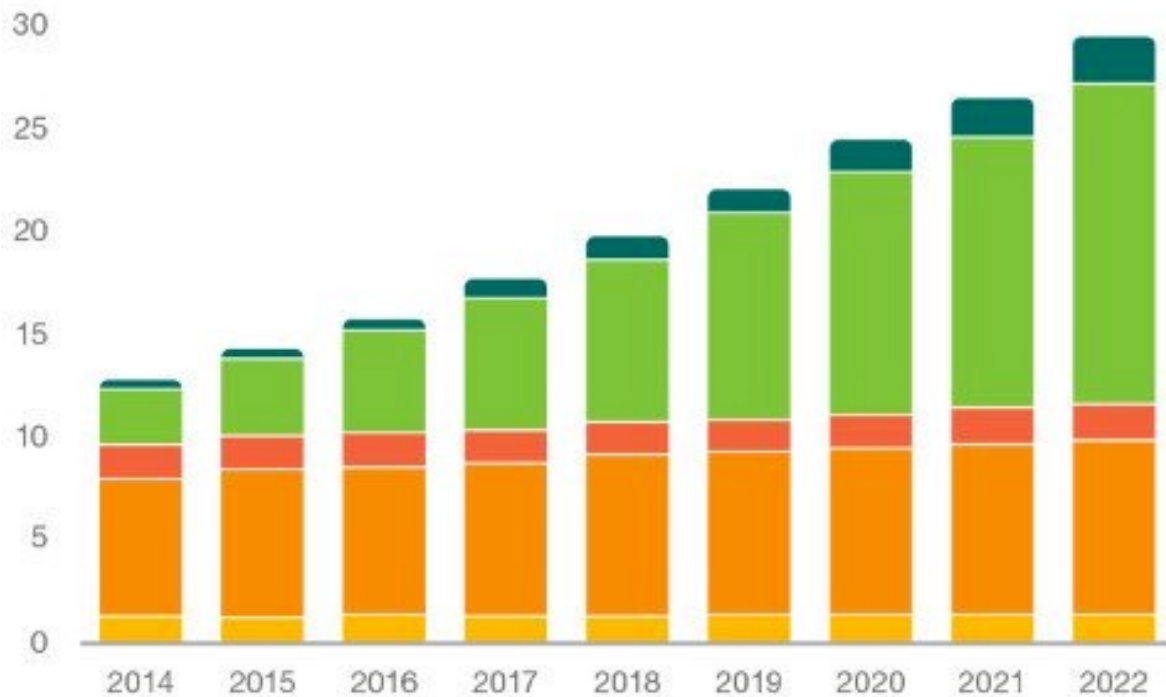
Global Connected and IoT Device Installed Base Forecast

Source – Strategy Analytics research services, May 2019: IoT Strategies, Connected Home Devices, Connected Computing Devices, Wireless Smartphone Strategies, Wearable Device Ecosystem, Smart Home Strategies

Connected devices

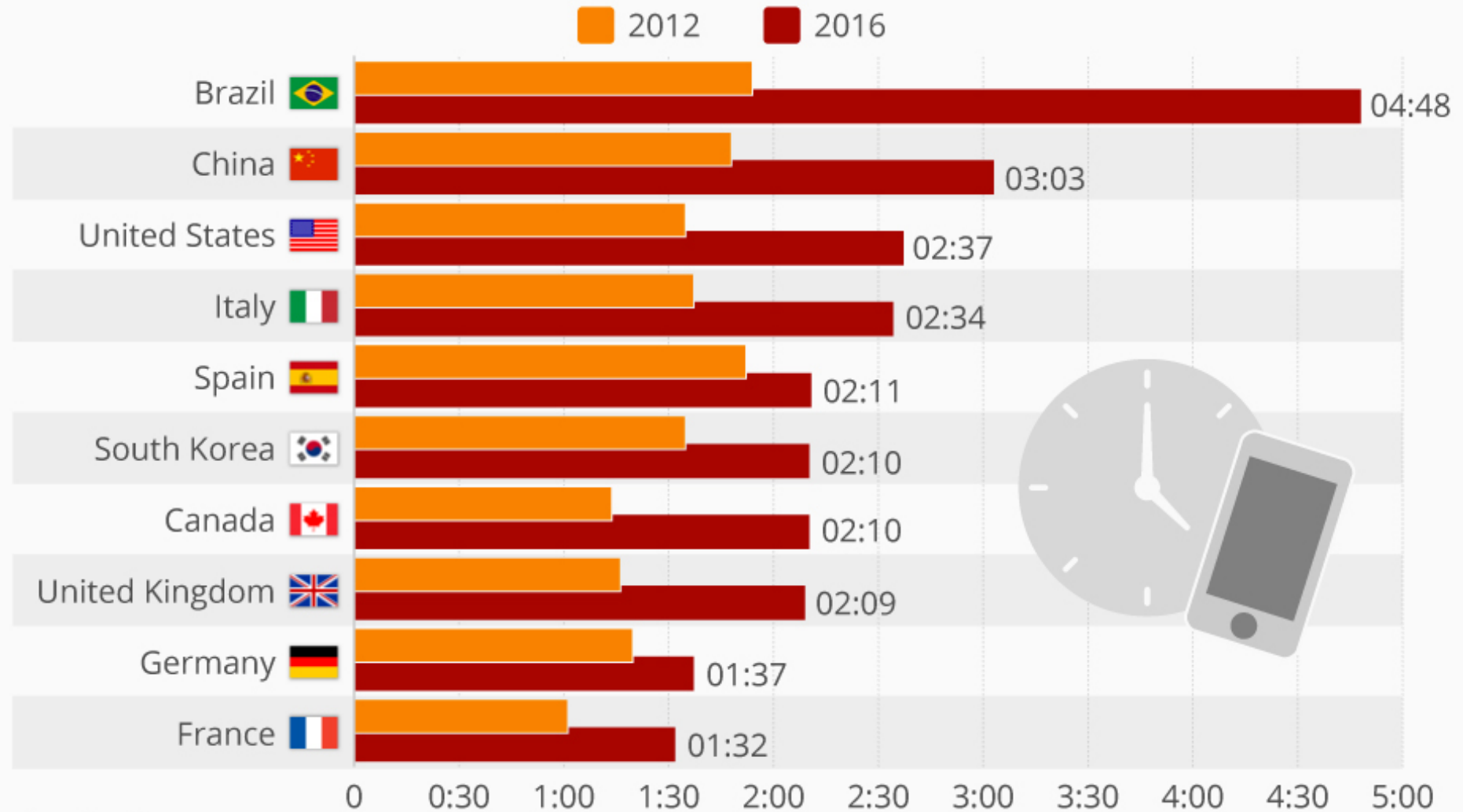
Connected devices (billions)

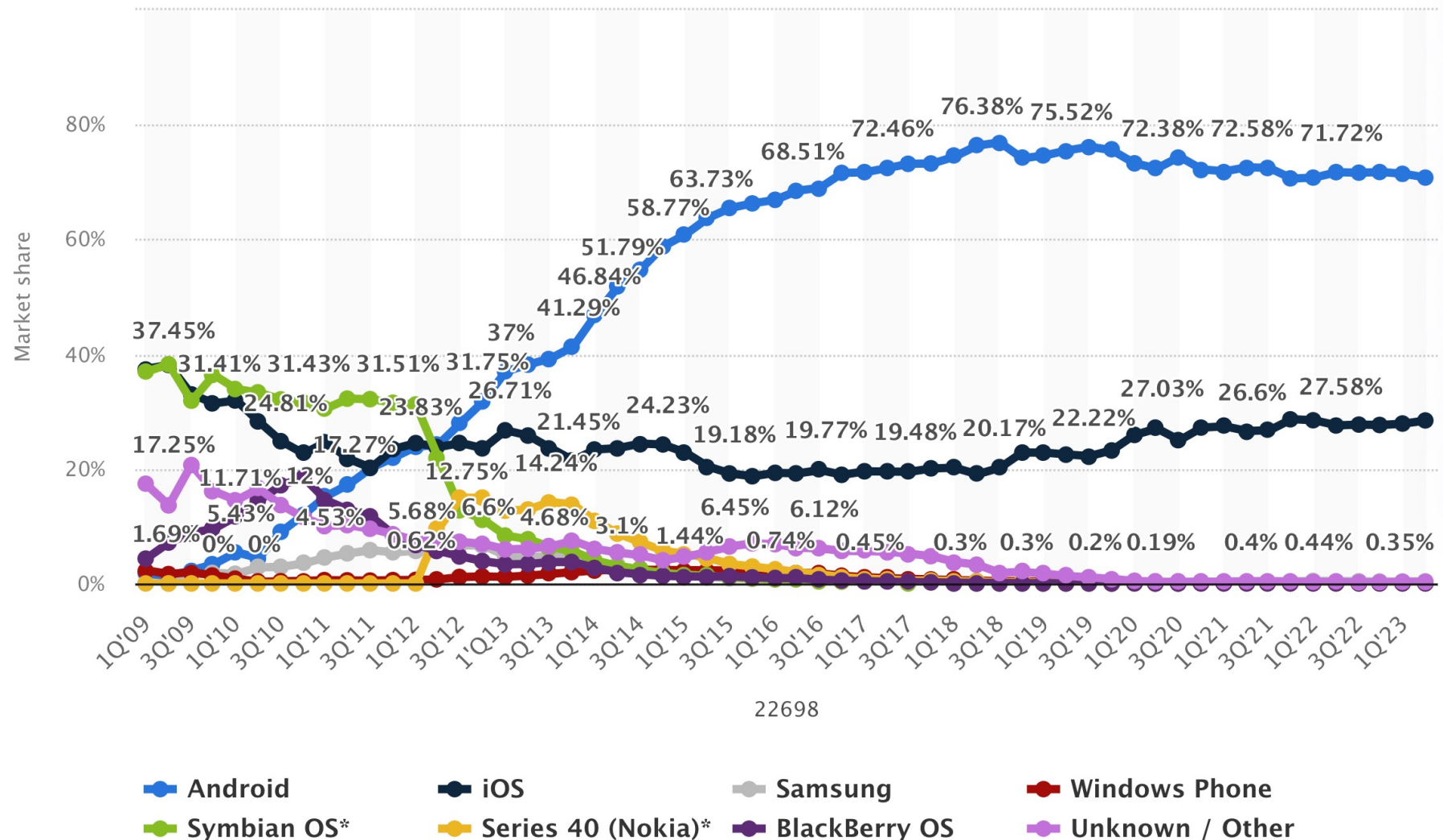
	2016	2022	CAGR
 Wide-area IoT	0.4	2.1	30%
 Short-range IoT	5.2	16	20%
 PC/laptop/tablet	1.6	1.7	0%
 Mobile phones	7.3	8.6	3%
 Fixed phones	1.4	1.3	0%
	16 billion	29 billion	10%

Smartphone Addiction Tightens Its Global Grip

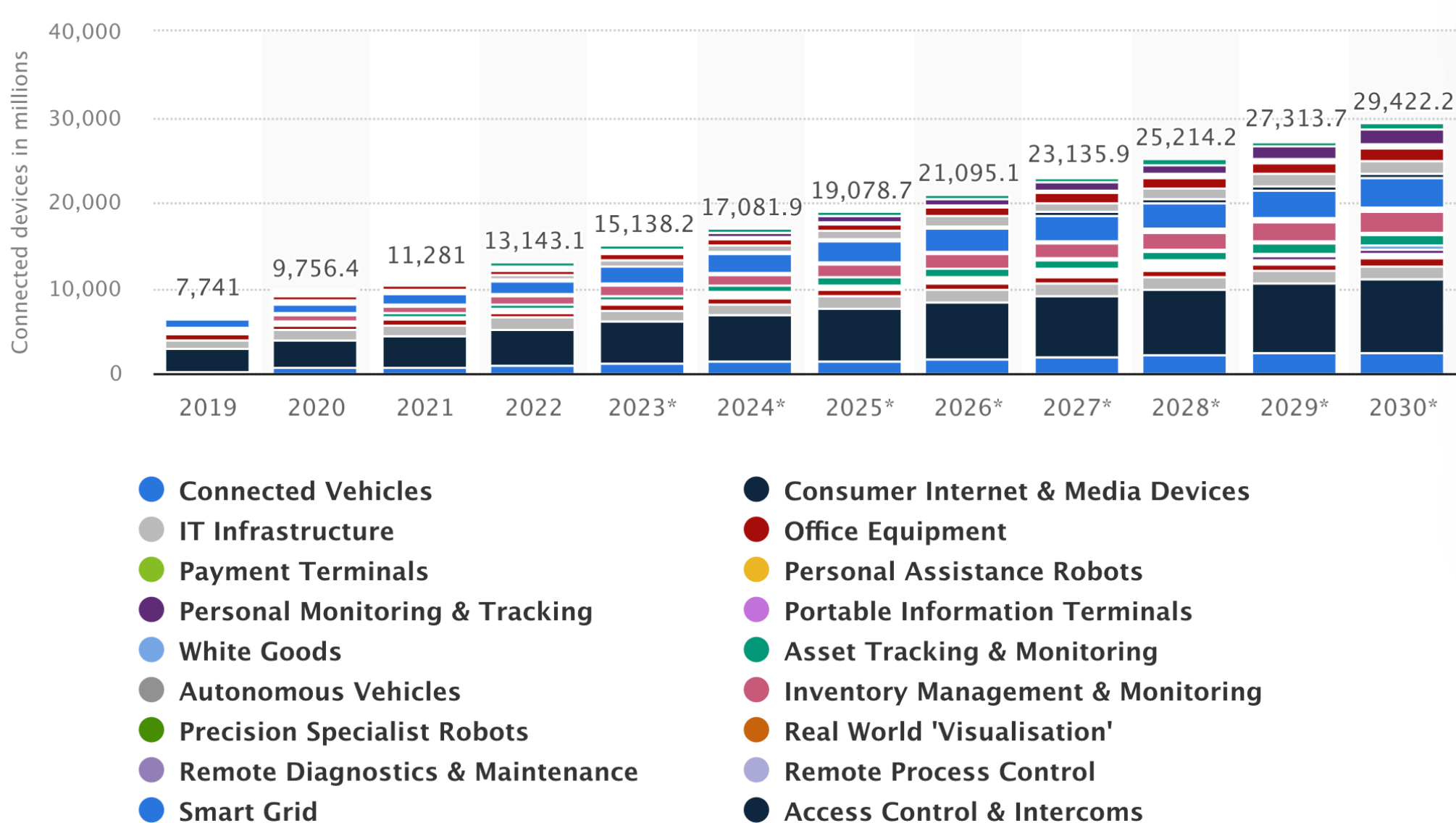
Hours per day spent online via a mobile device, per user

Smartphone sales by OS

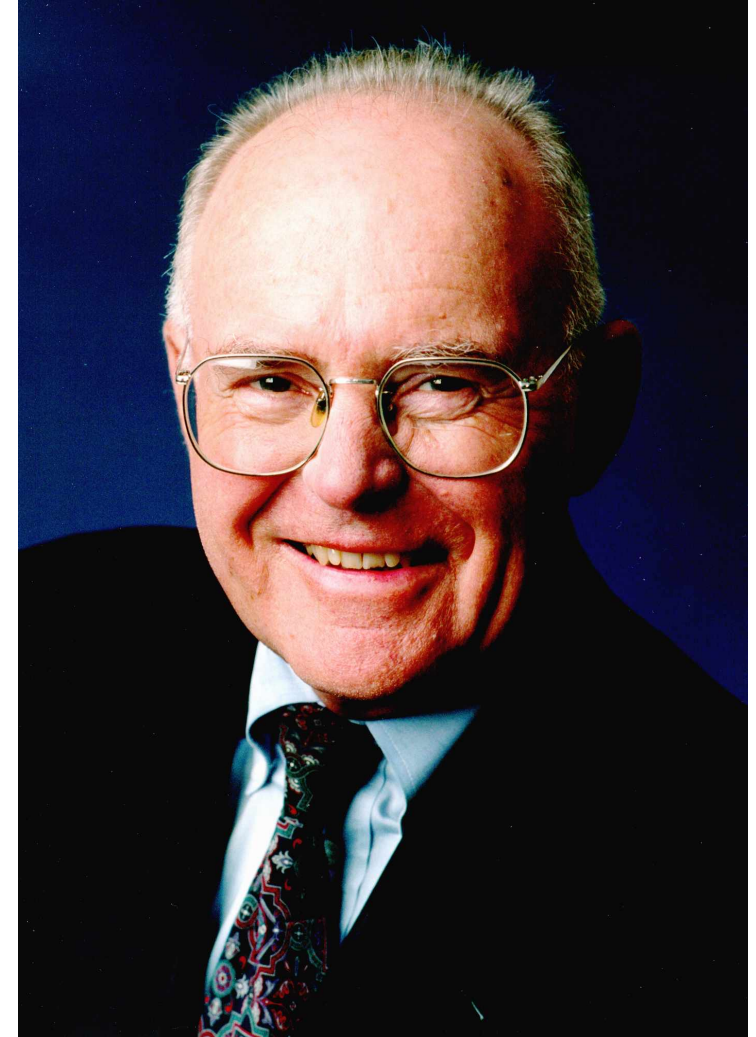
IoT Connected Devices

Factorul decisiv în creșterea complexității

Legea lui Moore (1965)

- Numărul tranzistoarelor de pe 1 cm pătrat
 - De două ori mai mulți după ~ 1.5 -2 ani
- Tendințe asociate
 - Performanța procesoarelor
 - De două ori mai rapide după ~ 18 luni
 - Capacitatea memoriei
 - Se dublează după < 2 ani

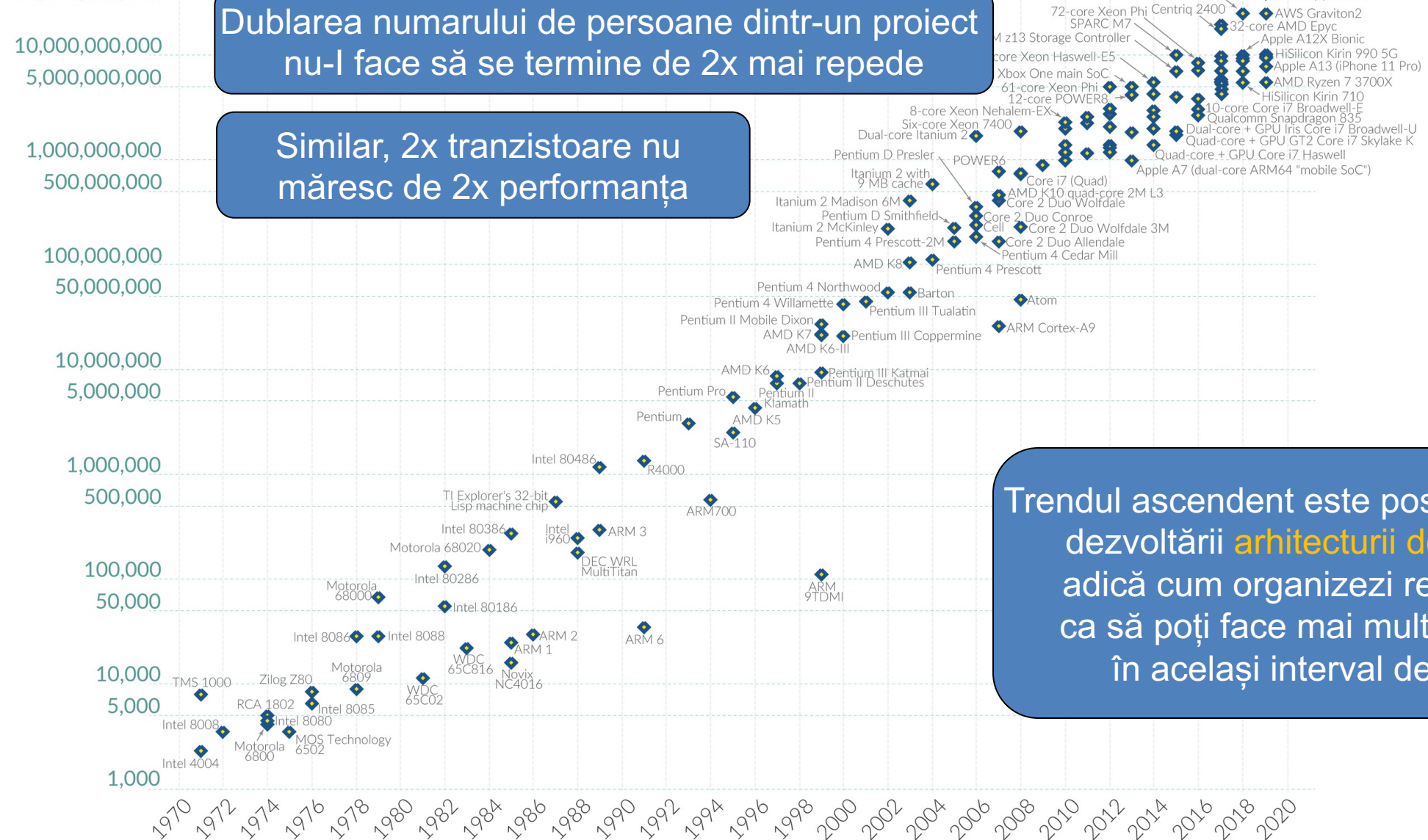
Moore's Not-Exactly-Law

- Nu este o lege a naturii
 - Dar aproximează destul de bine ce s-a întâmplat în industrie în ultimii 50 de ani
- No exponential is forever
 - ...but we can delay “forever”
(Gordon Moore in 2003)
- Mai multe despre legea lui Moore la
<http://www.intel.com/research/silicon/mooreslaw.htm>

Our World
in Data

This advancement is important for other aspects of technological progress in computing – such as processing speed or the price of computers.

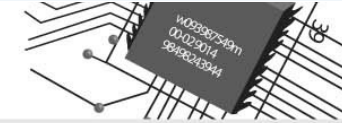
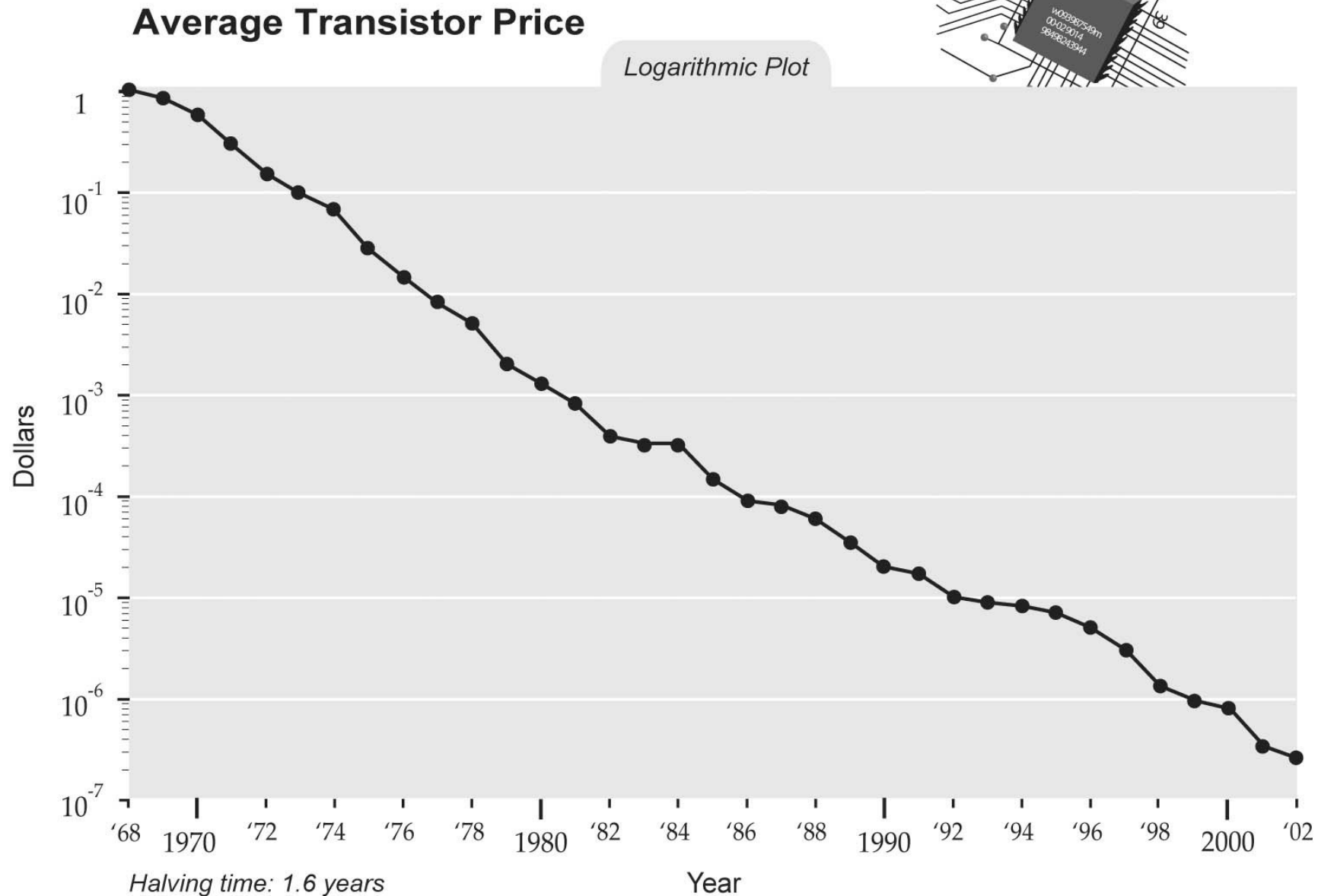
50,000,000,000

OurWorldinData.org – Research and data to make progress against the world's largest problems.

Licensed under CC-BY by the authors Hannah Ritchie and Max Roser.

Evoluția Prețurilor

De ce ne pasă prețul?

- Publicul țintă și prețurile de pe piață influențează costul procesorului meu
 - preț = cu cât vând componenta
 - cost = cât mă costă s-o produc
- Deciziile luate în timpul proiectării afectează costul (și prețul)
 - Ex. Adaug mai mult cache -> îmbunătățește performanța dar crește costul
- Raportul *preț-performanță*

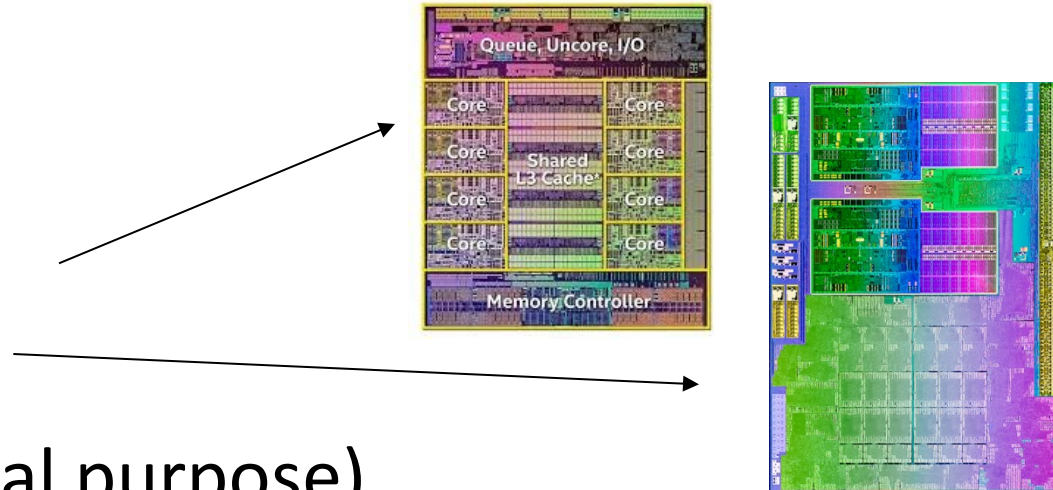
Deci,
ce influențează costurile?

Clasa din care face parte procesorul

Feature	Desktop	Server	Embedded
Preț sistem(USD)	\$500-\$5K	\$5K - \$5M	\$10 - \$100K (ex. high-end network routers)
Preț CPU (per processor)	\$50 - \$500	\$200 - \$10K	\$0.01 - \$100
Probleme de design	Price-performance, graphics performance	Throughput, availability, scalability	Price, power, application-specific performance

Sisteme Desktop/Laptop

- Exemple
 - Intel Core i7
 - AMD A4
- Aplicații: orice (general purpose)
 - Office, Internet, Multi-media, Video Games...
- Țeluri
 - Performanță, preț/performanță
 - Putere mărită → afectează costul, zgomotul, mărimea

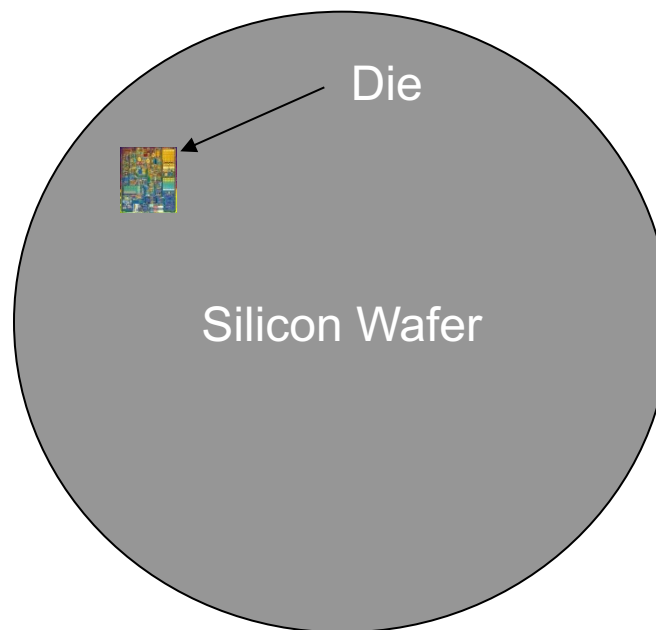
- Exemple
 - Intel Xeon
 - IBM Power
 - AMD Opteron
- Aplicații
 - infrastructură: file server, email server, ...
 - business: web, e-commerce, databases
- Țeluri
 - Productivitate (tranzacții/secundă)
 - Disponibilitate (fiabilitate, toleranță la defecte ...)
 - Costul nu este un aspect important

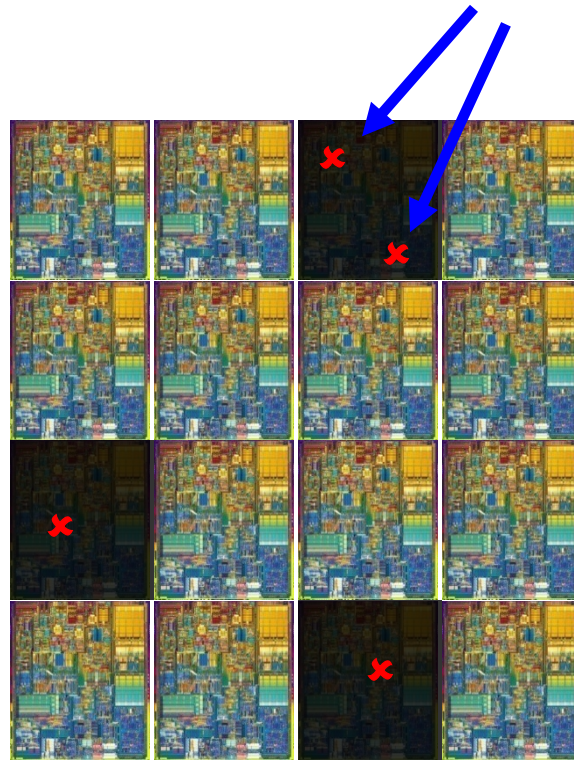
- Exemple
 - **ARM**, RISC-V, MIPS, PIC, AVR, x86, ... (multe “sortimente”)
- Aplicații
 - telefoane, tablete, console de jocuri, electrocasnice (frigider, cuptor microunde), automobile, ... (și mai multe sortimente)
- Țeluri
 - Cost, Putere
 - Performanțe *suficiente*, real-time
 - Dimensiune (CPU, memory footprint, cip count...)

Costuri de fabricație

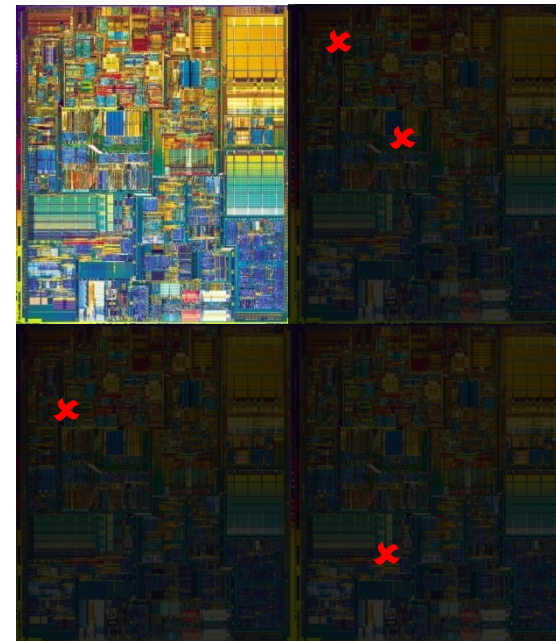
- Mărimea matriței CPU (die) influențează foarte mult costul tuturor sistemelor (desktop/server/embedded)
 - CPU actual 1-2 cm²
 - Embedded – mult mai mici
 - Costul și amprenta contează foarte mult într-un telefon mobil sau wearable

Yield

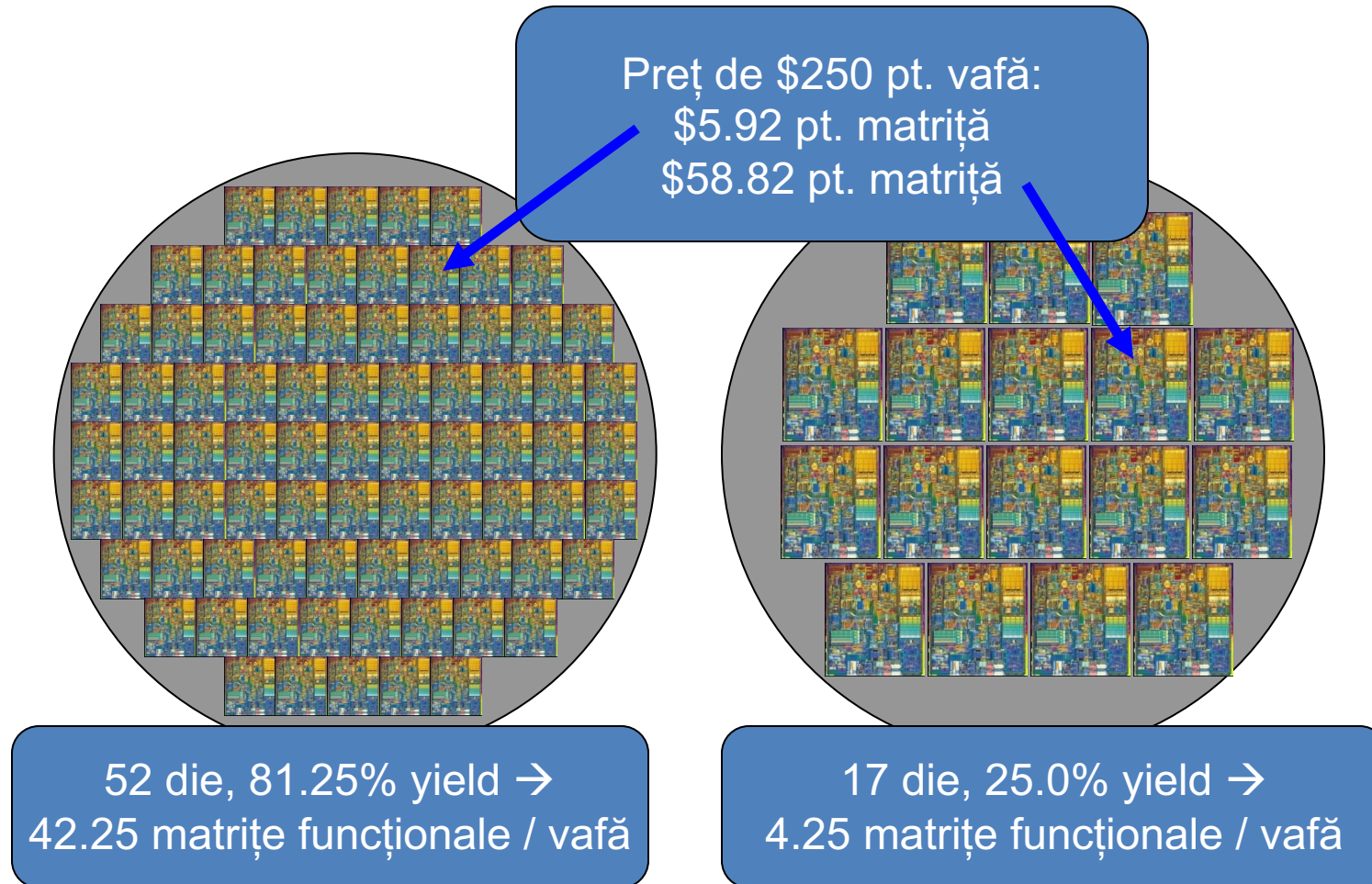

13/16 cipuri funcționale
81.25% yield

1/4 cipuri funcționale
25.0% yield

Yield (2)

Ecuații Cost/Yield (aproximații)

$$\text{Cost of Die} = \frac{\text{Cost of wafer}}{\text{Dies per wafer} \times \text{Die yield}}$$

$$\text{Dies per wafer} = \frac{\pi \times (\text{Wafer diameter} / 2)^2}{\text{Die area}} - \frac{\pi \times \text{Wafer diameter}}{\text{sqrt}(2 \times \text{Die area})}$$

$$\text{Die yield} = \text{Wafer yield} \times \left(1 + \frac{\text{Defects per unit area} \times \text{Die area}}{\alpha} \right)^{-\alpha}$$

Numărul de
vafe defecte

Tipic: 0.4 defecte pe
cm² in 90nm, dar
scade cu timpul

Parametru legat de
complexitatea producerii, de
obicei $\alpha = 0.4$

- Adaug un nou subsistem pe cip
 - Pentru performanță sporită, power management, etc.
- Suprafața cipului crește
 - Mai puține matrițe pe vafă
 - Mai multe vafe cu defecte
- Testarea matrițelor e mai costisitoare
 - Trebuie testat dacă noul sistem funcționează în orice condiție
- Capsula în care este pusă matrița e mai scumpă
 - Mai mare, poate mai mulți pini -> cost crescut
 - Dacă consumă mai multă energie -> radiator mai mare/scump etc.

Țeluri în designul unui procesor

Laptop/Embedded:
Constrângerile de putere,
greutate, dimensiune sunt
mai puternice decât la un
Desktop/Server

- Maximizarea performanței
- În limitele următoarelor constrângeri
 - Puterea maximă, medie, disiparea căldurii, fiabilitate, costuri de producție, complexitatea circuitelor, complexitatea verificării, time-to-market, cost to manufacturer (Intel), cost to OEM (Dell), cost to end-customer (voi)
 - Ce înseamnă de fapt:
 - **Maximizează performanța per \$\$\$**
- Problemă greu de optimizat, cu mai multe variabile!
 - Nu toate variabilele sunt independente

Embedded Systems Starter Pack

```
offset(h) 00 01 02 03 04 05 06 07 08 09 0A 0B
00000000 25 50 44 46 2D 31 2E 35 0D 0A 25 B5
00000010 0A 31 20 30 20 6F 62 6A 0D 0A 3C 3C
00000020 65 2F 43 61 74 61 6C 6F 67 2F 50 61
00000030 32 20 30 20 52 2F 4C 61 6E 67 28 7A
```

Getting used to reading raw hexadecimal

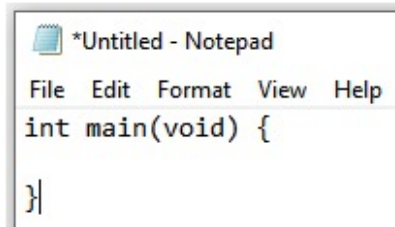

Easy to understand error messages

Modern languages (for 1992)

Not sure if you qualify as a shitty electrical engineer or a wannabe software engineer, or both

Free development tools

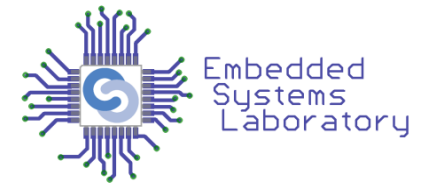

Burning yourself with one of these

These bois

Computing din perspectiva diletantului

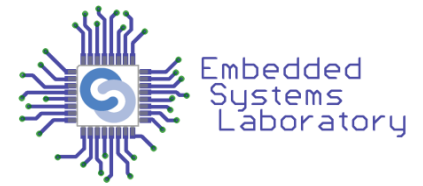
Metrică principală:

- Performanța

A blue rectangular box with a thin black border, containing the text "CPU" in white, bold, sans-serif capital letters.

CPU

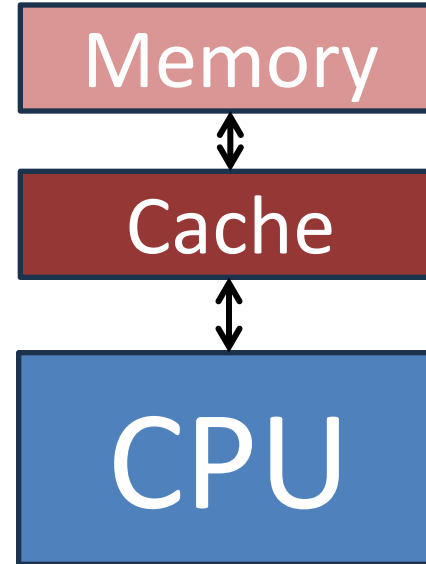
Computing din perspectiva unui inginer începător

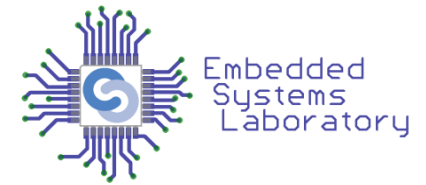
Metrică principală:

- Performanța

Dar mai contează și ce
compilator folosești...

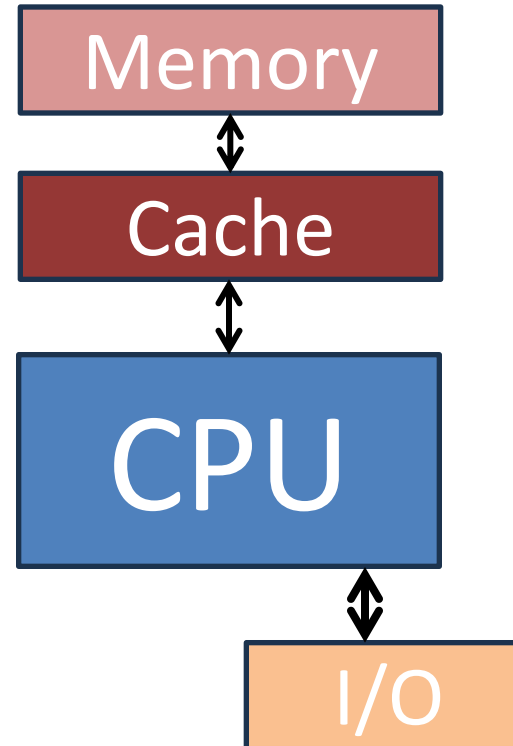
Computing din perspectiva unui inginer senior

Metrică principală:

- Performanța
- Costul

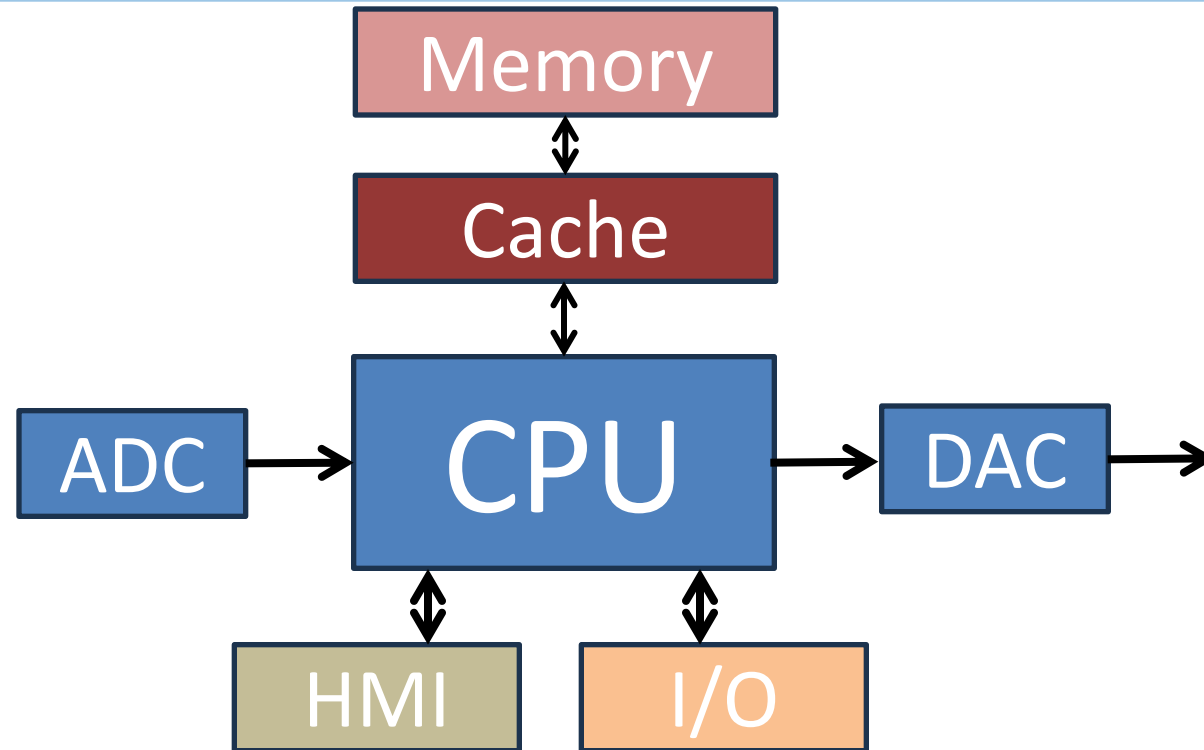
Contează Compilatoarele și OSul

Computing din perspectiva unui inginer embedded începător

Metriци:

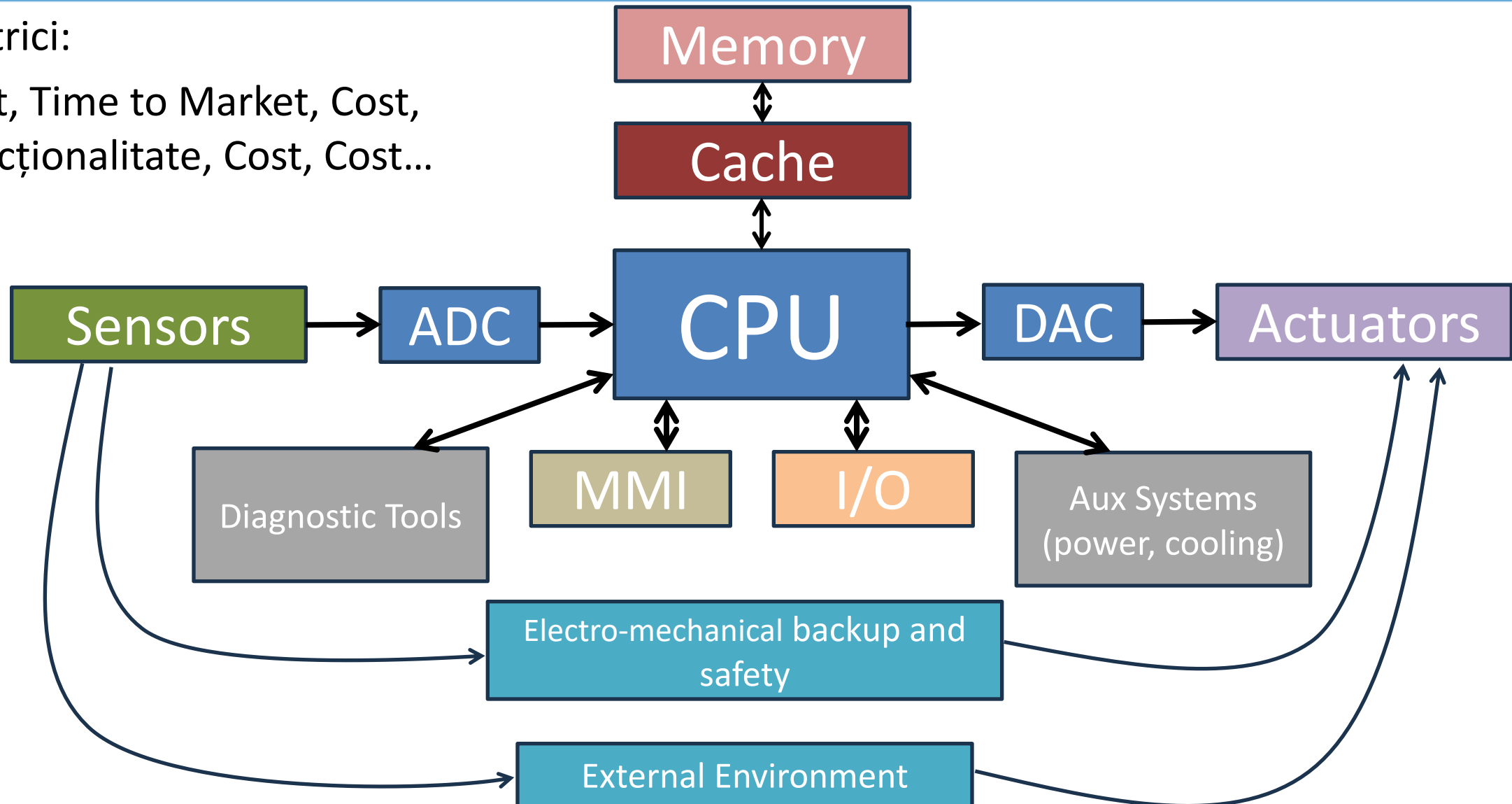
- Performanța
- Costul
- Conexiuni I/O
- Memorie

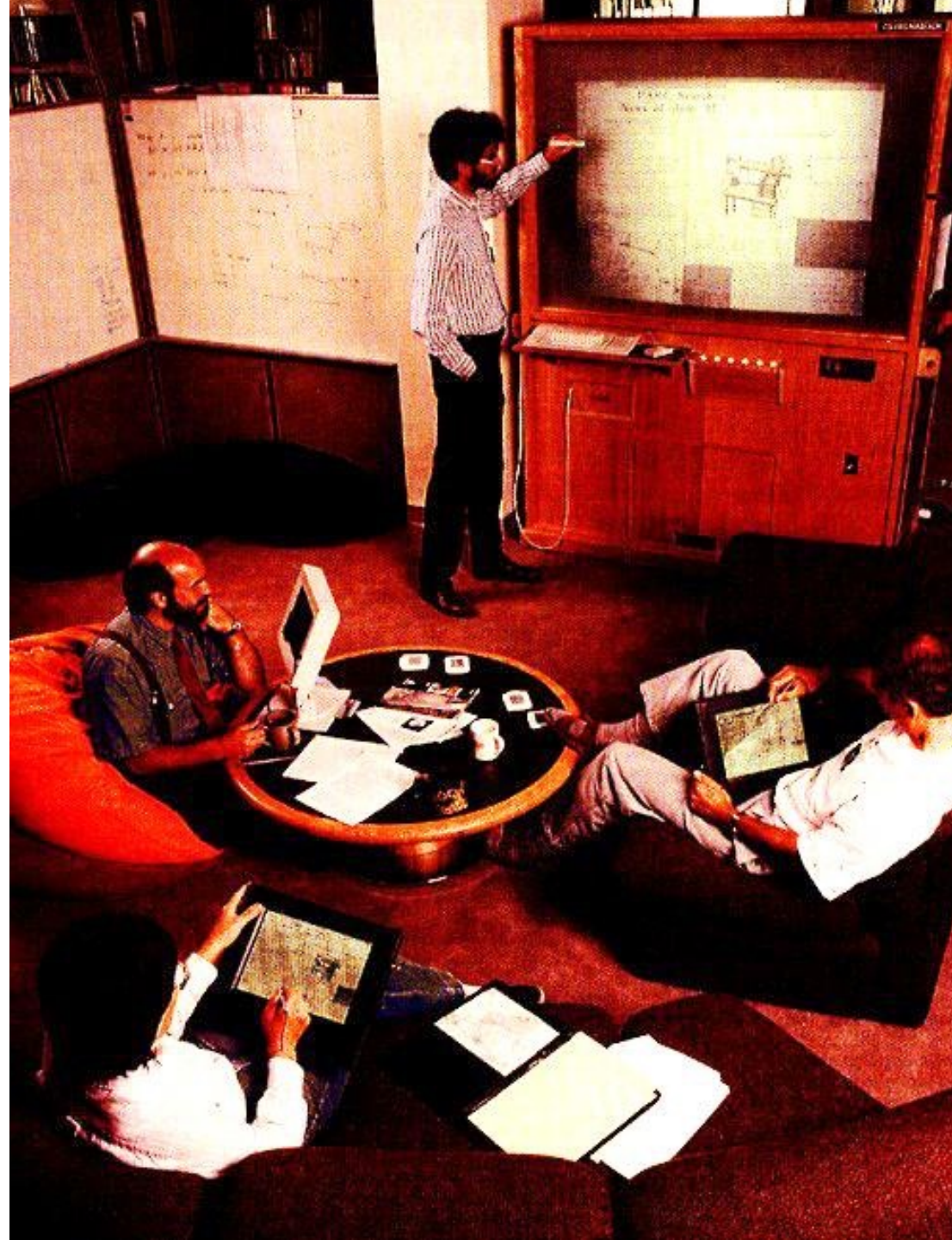

Computing din perspectiva inginerului embedded senior

Metrici:

Cost, Time to Market, Cost,
Funcționalitate, Cost, Cost...

Bedded
stems
boratory

Ubiquitous computing

Pervasive computing, ambient intelligence sau everywhere

- Model de interacțiune om-masină în care procesarea informațiilor este adânc integrată în obiectele și activitățile zilnice.
- "The most profound technologies are those that disappear. They weave themselves into the fabric of everyday life until they are indistinguishable from it." (Mark Weiser – The Computer for the 21st Century)

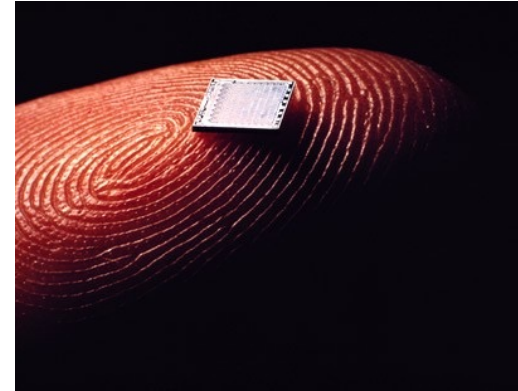
Principii :

- The purpose of a computer is to help you do something else.
- The best computer is a quiet, invisible servant.
- The more you can do by intuition the smarter you are; the computer should extend your *unconscious*.
- Technology should create calm.

Ubiquitous computing

Clasificare device-uri:

- ▶ Tabs - wearable centimetre sized devices
- ▶ Pads - hand-held decimetre-sized devices
- ▶ Boards - metre sized interactive display devices
- ▶ Dust – dispozitive miniaturizate
 - Micro Electro-Mechanical Systems (MEMS)
 - Dimensiuni de la nanometri la milimetri
 - Smart dust
- ▶ Skin
 - Wearable computing
 - "Painted" MEMS and circuitry
- ▶ Clay – claytronics, programmable matter
 - Agregate MEMS
 - Formează structuri 3D arbitrare

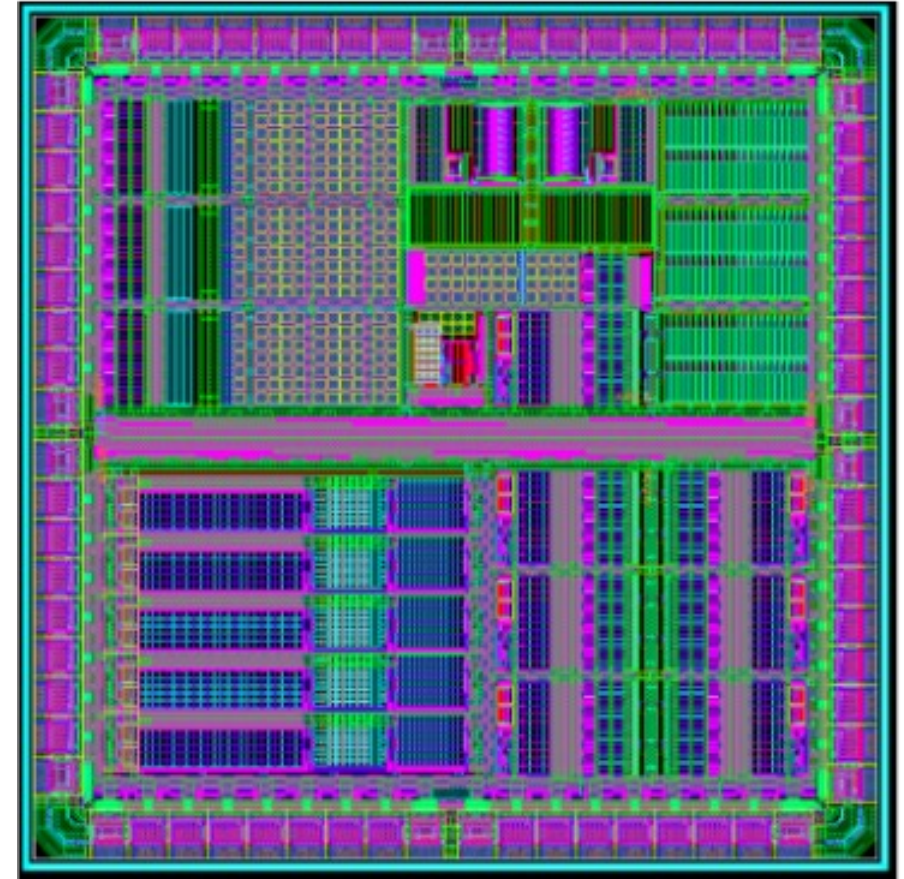

Application-Specific Integrated Circuit

Circuit non-standard
proiectat pentru o
anumită aplicație

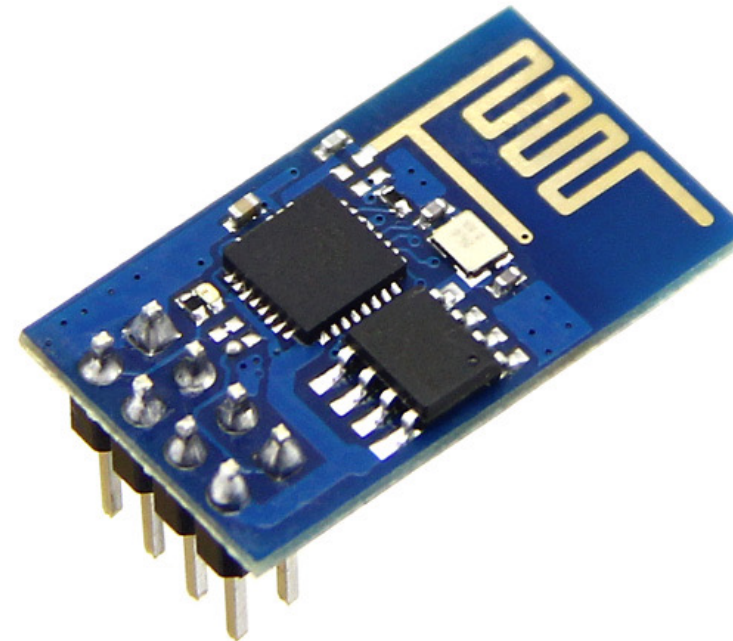
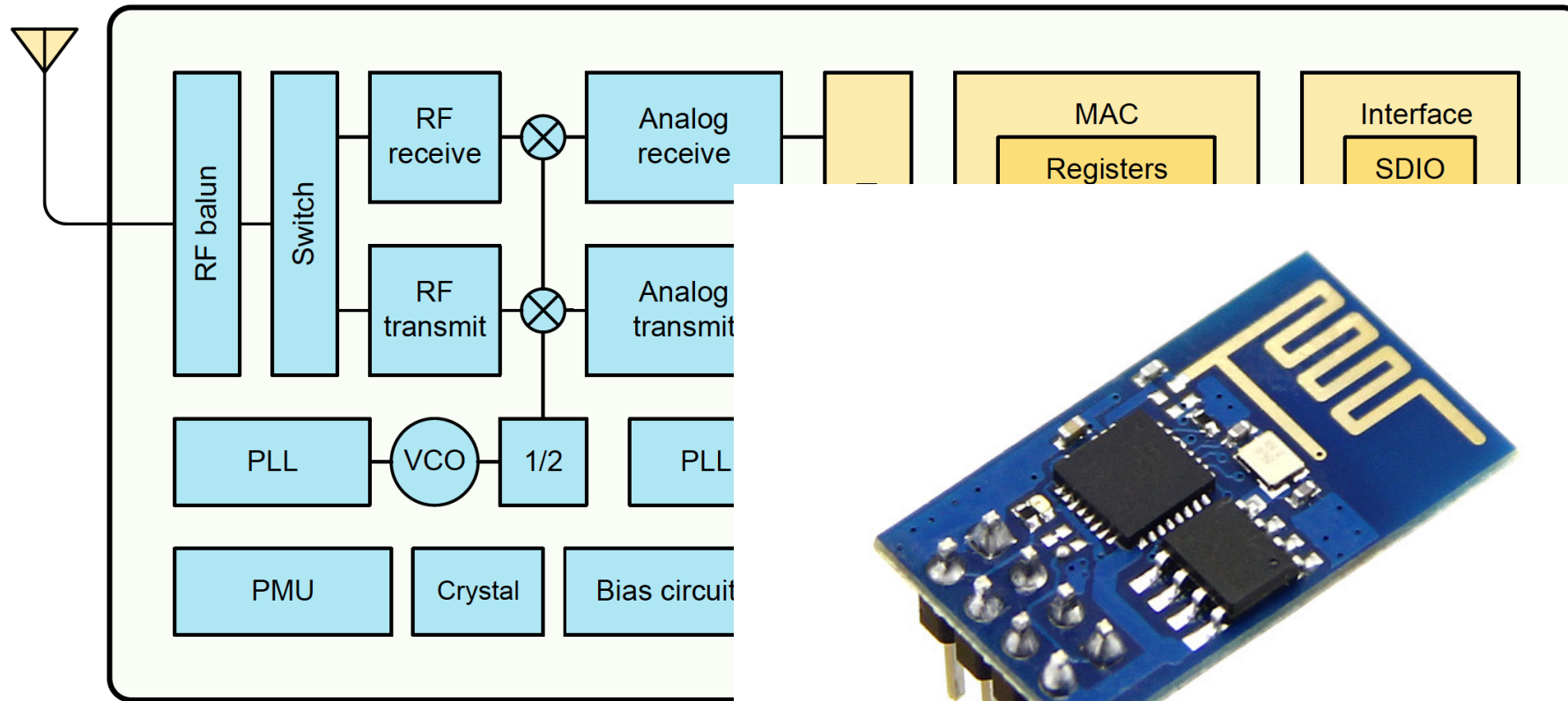
Clasificate în trei categorii

- full-custom
- semi-custom
- programmable

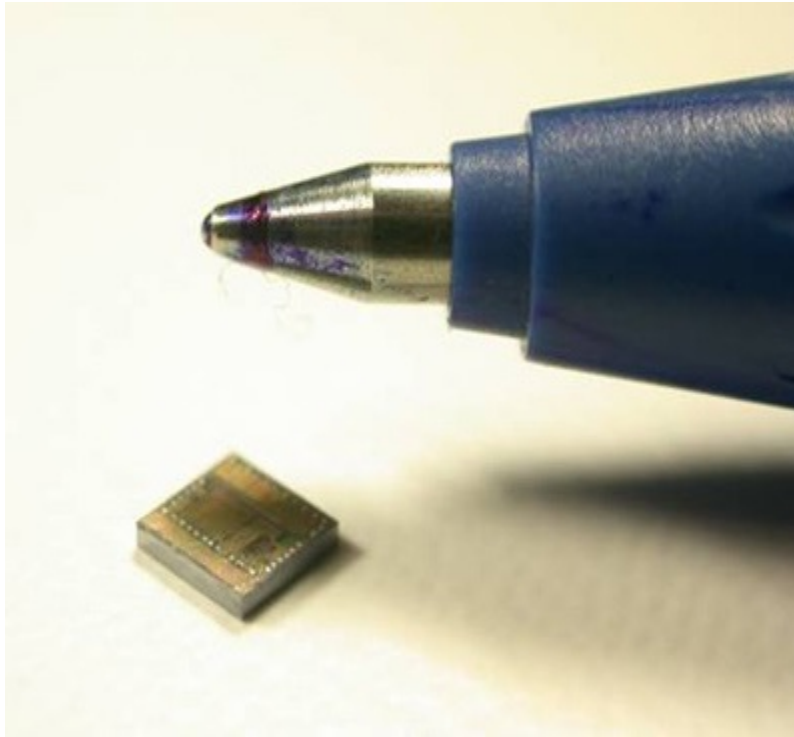
- Definiție: un cip care conține toate circuitele electronice necesare pentru un sistem complet.
 - SoC au în compoziție memorie(RAM și ROM), microprocesorul, interfețe periferice, interfețe I/O, convertoare și alte componente necesare sistemului în cauză.
- SoC este în concordanță cu legea lui Moore.

Exemplu de System-on-chip (SoC)

ESP8266 – cheapest WiFi SoC

Mai multe exemple

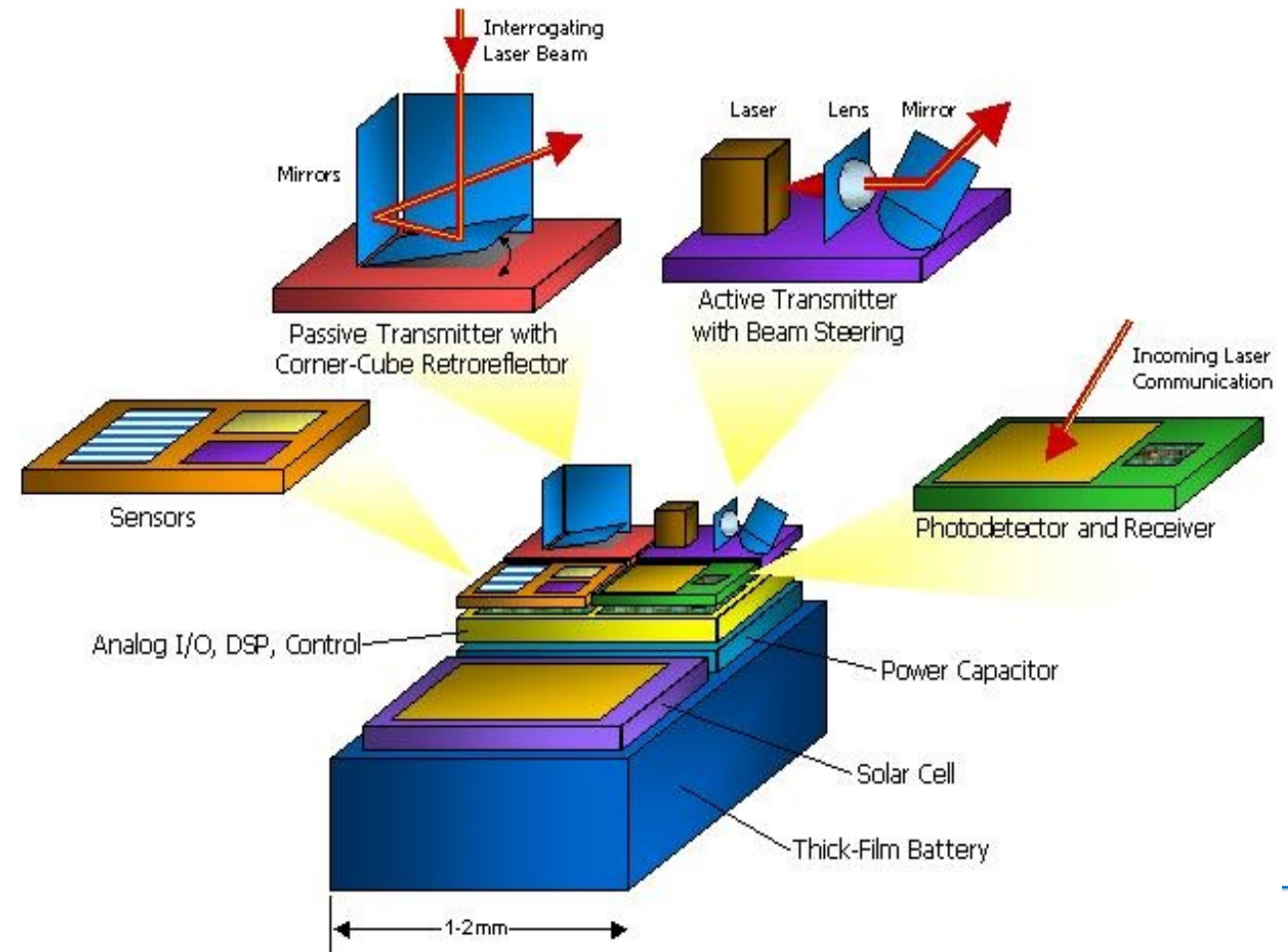
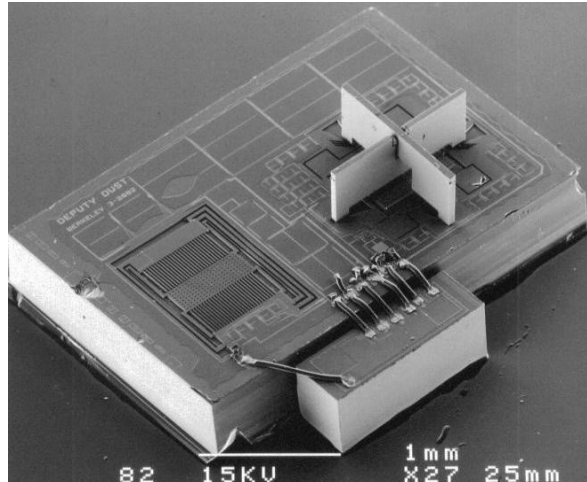

Spec Mote (Berkeley)

Solar-power Wireless Sensor (Berkeley)

SoC + mecanică: Berkeley Smart Dust

- Unele porțiuni din cip sunt predefinite pentru un anumit domeniu de aplicație
 - Procesor, blocuri periferice proprietate intelectuală (IP), memorie sau magistrală de un anumit tip, sistem de operare de timp real etc.
- Particularizarea designului prin adăugarea de module hardware IP sau software încorporat
- De ce există?
 - Creșterea diferenței de productivitate
 - Prețul ridicat de fabricație al ASIC

“+” Ciclu de design rapid din cauza folosirii unor subsisteme deja existente

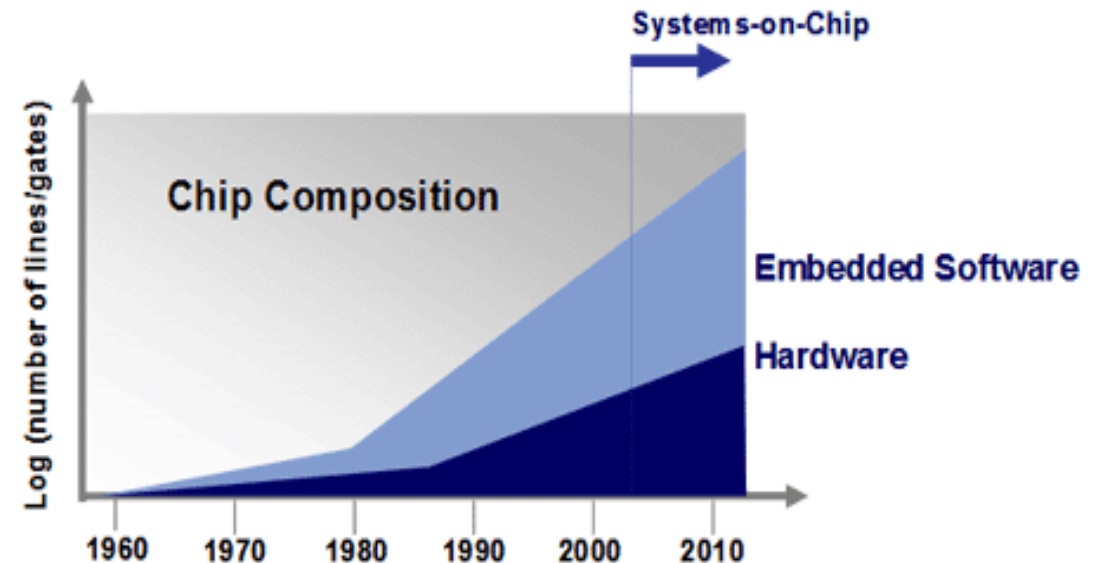
“- “ Flexibilitate redusă

Migrarea de la hardware la software embedded

Piața pentru software embedded crește cu 16% pe an.

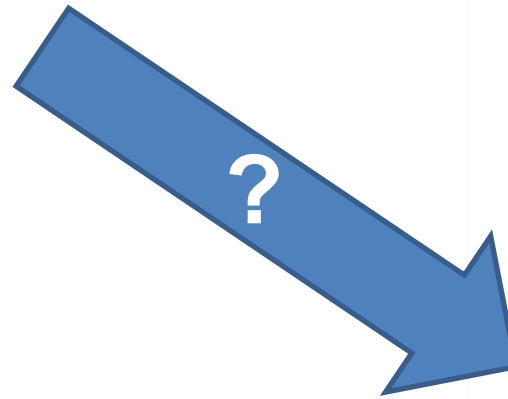
- 1.6 miliarde \$ în 2004
- 3.5 miliarde \$ în 2009
- >20 miliarde \$ în 2025

Introducerea tehnologiilor multimedia care cer o lățime foarte mare de bandă (ex. HDTV, 4k, 5G) necesită încorporarea unui volum din ce în ce mai mare de software în dispozitivele de larg consum.

Sursa: ChipDesign Magazine

Embedded Design – HowTo?

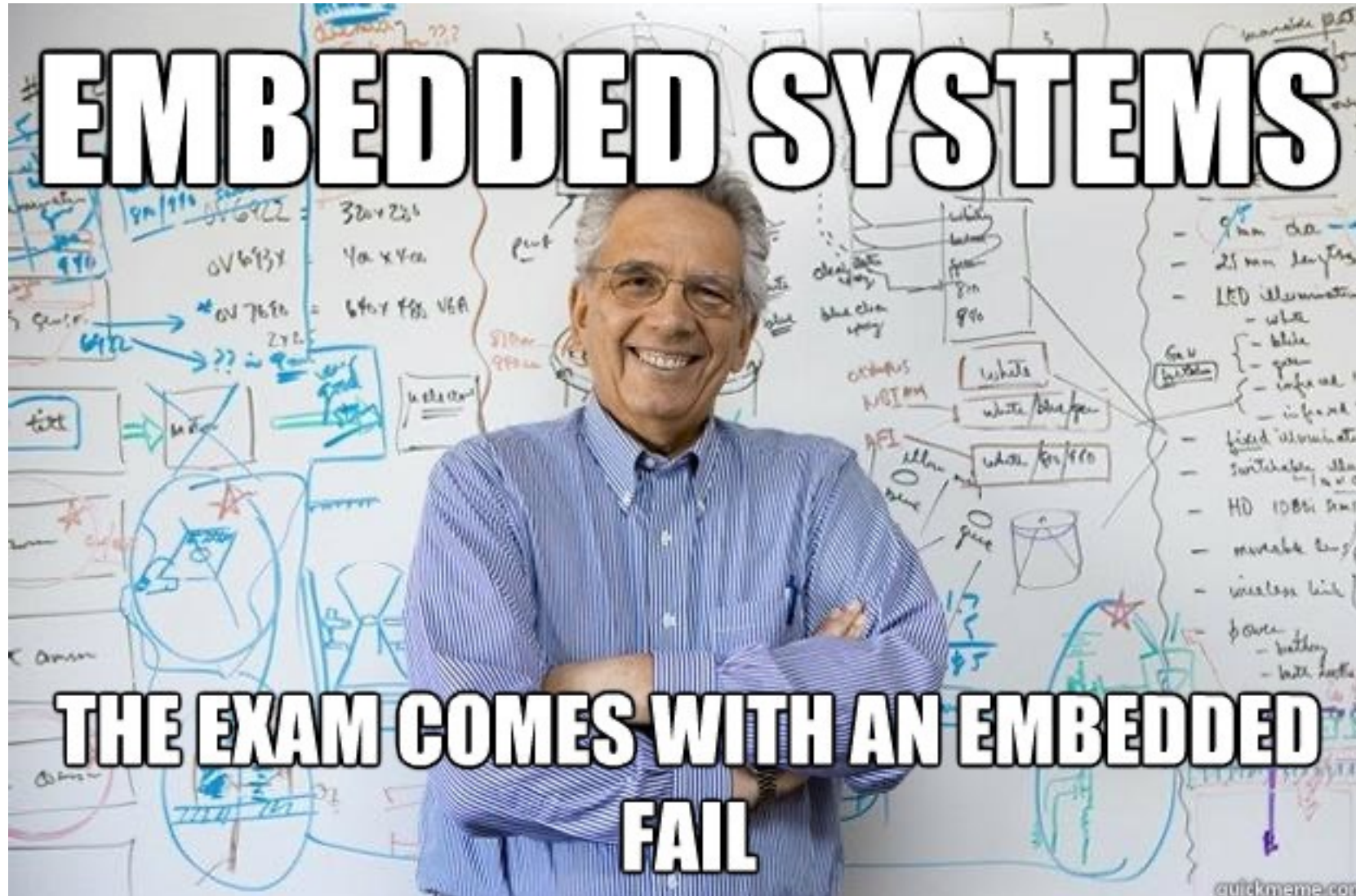
- ✓ 3p – examen scris
- ✓ 2p – activitate la curs
- ✓ 2p – laborator
- ✓ 3p – teme de casă

Condiții de promovare:

1. Minim 50% punctaj la examen
ȘI
2. Minim 50% punctaj la laborator
ȘI
3. Minim 50% prezențe la laborator

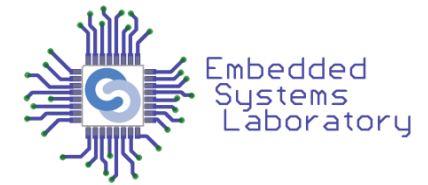
- Majoritatea studenților nu îmbrățișează aceste metode
- Pentru toți ceilalți se aplică următoarele reguli:
 - Copiatul unei teme de casă anulează punctajul temei
 - Copiatul lucrării de laborator = 0p la laboratorul respectiv
 - “Infracțiuni” repetate -> anularea punctajului pentru toate temele / laboratoarele
 - Copiat la examen -> se repetă materia anul următor (în cel mai bun caz)

Copiatul Temelor / Examenelor

- Paper-uri de citit la curs
- Internet (Google & Wikipedia are your best friends)
- Michael Barr - **Programming Embedded Systems - With C and GNU Development Tools** 2e (O'Reilly, 2006)
- Jorg Henkel - **Designing Embedded Processors - A Low-Power Perspective** (Springer, 2007)
- Stuart Ball - **Embedded Microprocessor Systems - Real World Design** 3e (2002)
- **Embedded Linux Primer - A Practical Real-World Approach** (2006)
- **O'Reilly - Building Embedded Linux Systems**

Cursuri Sisteme Embedded la alte Universități

- Stanford
 - Embedded Systems Design
 - <http://www.stanford.edu/class/ee281/course.html>
- U. California
 - Embedded System Design
 - <http://esd.cs.ucr.edu/index.html>
- Berkeley
 - EE 249: Design of Embedded Systems: Models, Validation, and Synthesis
 - <http://www-cad.eecs.berkeley.edu/~polis/class/index.html>
- U.T. Austin
 - EE382C-9 Embedded Software Systems
 - <http://www.ece.utexas.edu/~bevans/courses/ee382c/index.html>
- Berkeley
 - EE290N: Specification and Modeling of Reactive Real-Time Systems
 - <http://ptolemy.eecs.berkeley.edu/~eal/ee290n/index.html>
- UCI
 - ICS 212: Introduction to Embedded Computer Systems
 - <http://www.ics.uci.edu/~rgupta/ics212.html>
 - ICS 213: Software for Embedded Systems
 - <http://www.ics.uci.edu/~rgupta/ics213.html>